

**Skellig
Michaël**

STEINERPEDAGOGIE & INSCHRIJVEN

Schooljaar 2025-2026

Goede ouder,

In de steinerschool staat het kind centraal.

Niet enkel het 'lerende' kind, maar het 'volledige' kind. De leerstof is er geen doel op zich, maar het middel waarmee het kind meester wordt van zichzelf en van de wereld. De leraar biedt de leerstof dus niet aan op basis van uiterlijke, praktische of toevallige omstandigheden, maar op een zodanige manier dat het kind en de leerstof zich met elkaar kunnen verbinden.

De drie-eenheid van de mens (lichaam, ziel, geest) is de rode draad doorheen de antroposofie, inspiratiebron van de steinerschool.

Daarom begeleidt een steinerschool kinderen in hun cognitieve, kunstzinnige en ambachtelijke ontwikkeling. Niet als losstaande elementen, maar geïntegreerd: het ene kan niet zonder het andere.

Het steineronderwijs vertrekt vanuit het kind: wat draagt het allemaal in zich en op welke manier kan dit zo authentiek mogelijk bloeien en groeien? Op de steinerschool willen alle medewerkers er alles aan doen om de kinderen de warmte, het respect en de uitdaging te bieden die hen in staat stellen uit te groeien tot gelukkige, evenwichtige en vrije mensen.

Of, om het met Rudolf Steiner te zeggen:

De grondslag van opvoeding en onderwijs moet steeds een waarachtige menskunde zijn. Men moet daarbij niet vragen: wat behoort een mens te weten om ingepast te worden in de bestaande sociale orde?

Het uitgangspunt moet zijn: welke vermogens, welke aanleg kunnen in hem ontwikkeld worden? Pas dan wordt het mogelijk, vanuit een opgroeiende generatie, steeds nieuwe krachten aan de sociale orde te laten toevloeien. In deze sociale orde kan dan altijd datgene leven wat de veelzijdig ontwikkelde mens tot ontwikkeling brengt. Dit is iets geheel anders dan wanneer de opgroeiende generatie aan de bestaande orde wordt aangepast.

In dit boekje leest u meer over de steinerpedagogie en het inschrijven. Veel leesplezier!

Warme groet

Ietje, de leraren en het medewerkersteam

De peuters

De peuterklassen in de Transvaalstraat en de Lamorinièrestraat bieden een omgeving waar peuters de rust, de regelmaat en het ritme krijgen om op eigen tempo de grote wereld met al zijn indrukken te ontdekken.

De peuterjuffen zorgen er in de eerste plaats voor dat de kinderen zich veilig weten en warm omhuld zijn, zodat ze van daaruit hun wereld kunnen verkennen.

Een dag in de peuterklas is dan ook een weerspiegeling van de basale huishoudelijke arbeid die een peuter maar al te graag nabootst: eten, afwassen, poetsen, in de tuin werken en vooral meegaan in de stroom van het dagelijkse, gewone leven.

'Zorgen voor' is een belangrijke rode draad doorheen het peuterleven: driemaal per dag op het potje, elke dag een gezellig theemoment, deeg kneden voor het brood, groente snijden voor de soep, fruit verdelen voor het dagelijkse tussendoortje in de klas, jas en schoenen leren aandoen en zich getroost weten bij een valpartij of botsinkje.

In de peuterklas wisselen geleide activiteiten en vrij spel elkaar af in een rustig tempo. Er zijn activiteiten in de kring en momenten waarop de peuters zelf kunnen opgaan in hun belevingen.

Maar vooral is er de rust en de liefde, mee met de seizoenen, op het ritme van de aarde.

Een peuter van 2,5 jaar heeft nog geen ik-impuls of zelfbewustzijn en versmelt nog volledig met de ander en met zijn omgeving. Hij ervaart zich als het centrum van de wereld, vandaar dat de ander 'nog niet' de ander is. Daarom huilt een peuter zo snel mee wanneer een andere peuter huilt: hij ervaart verdriet als één geheel en niet als het verdriet van een ander. Daarom kan een peuter schijnbaar zeer egoïstisch het autootje van een andere peuter zonder boe of bah afnemen, omdat hij nog geen sociaal bewustzijn en een eigen moraliteit heeft ontwikkeld.

Elke peuter komt op school in een knusse gemeenschap en evolueert van 'een spelen naast elkaar' tot 'een spelen met elkaar'. Tijdens deze periode vertoont hij vaak een sterke koppigheid. Dat heeft hij nodig om zijn ik-bewustzijn tot stand te brengen. Zodra dit ontwaakt is, lonkt de kleuterklas.

De kleuters

De kleutertijd is de periode waarin het kind zichzelf en de buitenwereld leert kennen. De buitenwereld is de ander, maar ook 'het' andere: materialen, natuur, cultuur ... Dit 'leren kennen' gebeurt door te 'doen': spelen en bewegen. Het vrije fantasiespel staat hierbij centraal: in een onuitputtelijke stroom neemt het kind dingen uit zijn omgeving op en vormt die innerlijk om tot wat het nodig heeft.

Het schept en herschept datgene wat het gezien heeft tot een eigen werkelijkheid.

Het vrije spel is in de kleuterklassen fundamenteel: de kinderen maken een tekening, bouwen een kamp, spelen winkeltje, kijken in een prentenboek of staren een beetje dromerig voor zich uit.

Elk op hun eigen tempo en volgens eigen temperament.

Naast het verwerken van de indrukken van de buitenwereld, is dit vrije spel eveneens de ideale oefening in het omgaan met elkaar. Want wat als het winkeltje vol is en jij wil er ook nog graag bij? En wat als dat ene kind geen zin heeft om met jou te spelen of jij niet met hem?

Het onbewuste oefenen van deze sociale vaardigheden in de kleutertijd is de basis voor een leven in de maatschappij.

Dat het functioneren van de kleuterklas zo vanzelfsprekend lijkt, is te danken aan twee grote geheimen. Het eerste is de herhaling: elke dag heeft dezelfde indeling. Het tweede zit in de drie r'ën: rust, ritme en regelmaat. Binnen deze veilige context kunnen de kinderen zich laten meevoeren.

Het arbeidsspel, een verhaal in woord en gebaar, komt gedurende drie weken dagelijks terug. De kinderen doen de gebaren mee vanuit de nabootsing. Het thema van dit spel sluit aan bij de natuurwereld en gaat over dieren, ambachten, planten en seizoenen.

Na drie weken zijn de beelden van het arbeidsspel bij de kinderen verinnerlijkt en krijgen ze een nieuw verhaal.

Na het arbeidsspel gaan de kleuters met z'n allen rond de tafel zitten: samen tekenen, boetseren met bijenwas, brood bakken ...

En dan is het tijd om naar buiten te gaan. Ze doen jas en schoenen aan, de kleintjes geholpen door de groteren. Buiten ontdekken de kinderen de natuur en haar wetmatigheden: zon en regen, warmte en kou.

Ze klimmen, sjouwen, zoeken kleine dieren, verzamelen bladeren ...

's Middags genieten de kleuters van hun meegebrachte boterhammen, waarna de kleinsten (tot 4 jaar) gaan rusten. De andere kinderen gaan terug naar hun eigen klas, waar de juf hen na een kort rustmoment een verhaal vertelt. De kinderen kunnen daarna vrij kiezen: spelen, aan tafel een handwerkje maken, een opdracht van de juf volbrengen.

De kleuters blijven meestal drie jaar in dezelfde klas. Elk schooljaar komen er nieuwe kinderen bij, terwijl er schoolrijpe kinderen naar de eerste klas gaan. Zo gebeurt de noodzakelijke differentiatie op een organische manier. Elke kleuter beleeft het klasleven een keer als een van de jongsten en een keer als een van de oudsten.

Door die gemengde samenstelling komen alle kleuters tot hun recht: de oudsten hebben de kleinsten nodig om hun spelideeën vorm te geven (een kapitein heeft bijvoorbeeld drie kleine matrozen nodig) en de kleinsten groeien aan de fantasie en de spelmogelijkheden die ze aangereikt krijgen door de oudste kleuters. De grote kinderen helpen de kleinsten: jas aandoen, veters strikken, soepkommetje naar de tafel brengen, naar het toilet gaan ... er liggen dus heel wat ontwikkelingskansen voor het grijpen zonder dat de juf ze moet creëren.

Dan komt de periode waarin een oudere kleuter zich begint te 'vervelen': de blokjes zijn niet langer een gsm, een trein of een kabouterhuis, maar gewoon saaie blokjes. De magie is verdwenen. Het is een tussenfase waarin ieder kind zijn innerlijke creatieve stroom opnieuw moet ontdekken.

Door de kleuter de kans te geven zich te vervelen, zal hij uiteindelijk doorstoten naar het schoolrijpe kind dat 'het spel omwille van het spel' achter zich laat. De grote kleuter heeft een plan en zal iets bewust in de wereld zetten: hij regisseert als het ware zijn eigen voorstelling en laat zich niet meer mee-stromen.

Hij wil leren! Het is tijd voor de eerste klas in de Lamoriniërestraat.

Periodeonderwijs

Alle steinerscholen geven periodeonderwijs. Dit betekent dat de lesinhouden gebundeld worden door elke dag, gedurende enkele weken (meestal drie), van half negen tot half elf hetzelfde vak te geven.

Zo heeft men de periode taal, de periode wiskunde, wereldoriëntatie, ...

Dit gaat niet enkel de versnippering van de leerstof in het lessenrooster tegen, maar maakt tegelijkertijd gebruik van de wakkerste momenten van het kind: de eerste uren van de voormiddag, wanneer de aandacht optimaal is. Die ochtendtijd is uitermate geschikt voor nieuwe leerstof die vooral het hoofd moet aanspreken.

De 'dalmomenten' van de aandacht worden vervolgens gebruikt voor het inoefenen, het bewegen, het werken met de handen en het zuiver kunstzinnig onderwijs (muziek, tekenen, schilderen, boetseren, toneel, dans). Op die manier worden de kinderen vanuit hun natuurlijk ritme op het juiste moment aangesproken.

Dit bevordert het kortetermijngeheugen en wat men 'de innerlijke verbinding met de leerstof' zou kunnen noemen. Door de aandachtscurve te volgen, gaat de leerstof niet het ene oor in en het andere uit.

Bijkomend voordeel van deze manier van werken is dat de leerinhoud herhaald wordt: wat vandaag geleerd is, komt morgen in een andere vorm en op een ander niveau terug. De leerstof knoopt steeds aan bij de vorige dag en groeit organisch verder, waardoor er een dieper contact ontstaat met het onderwerp. In plaats van een willekeurig tijdsverloop ontstaat het gevoel van duur, van onderdompeling in de tijd.

Slaap is hierbij een belangrijk element. Het steineronderwijs houdt bewust rekening met het element slaap: tijdens de nacht wordt de leerstof van de dag verwerkt om de volgende dag weer geactiveerd te worden. Door de lesinhoud 's nachts los te laten en de dag nadien weer tot leven te wekken, ontstaat er een verbinding zodat de leerstof één groot geheel wordt. Door de langere lestijd (twee lessen na elkaar) is het voor de leraar ook mogelijk om af te wisselen qua methodiek en dezelfde leerstof vanuit een ander gezichtspunt of werkvorm te benaderen. Er treedt een zekere onthaasting in het leren op, waardoor het leren dieper gaat.

En ten slotte is er het recht om te vergeten: na het einde van de periode wordt het vak losgelaten en begint er een nieuwe periode. Het geleerde mag nu even vergeten worden; vergeten als verteren, als transformatie. Het is loslaten om er enkele maanden later intenser, gerijpter en gemotiveerder op terug te komen en er nieuwe ervaringen en begrippen aan toe te voegen.

Zo wordt leren een levensproces.

Kunstzinnigheid

Het kunstzinnige, het muzische, is het eerste waarmee een kind in zijn ontwikkeling te maken krijgt. Tekenen, schilderen, boetseren, dansen, zingen: het zijn de meest opvallende verschijnselen van de ontwikkeling die een kind doormaakt in de eerste levensjaren.

Kunstzinnigheid is met álle leerstof op deze school verweven, omdat het de enige manier is om bij de kinderen diepgaande emoties los te maken en van daaruit, via een sterke wilsimpuls, het denken aan te spreken. De wil om te leren krijgt een ware injectie; we kunnen immers een kind niet iets leren, maar we kunnen het wel aanzetten om iets te leren. Het kunstzinnige is de meest rechtstreekse manier om dit te doen. De leraren brengen de leerstof op een kunstzinnige wijze, dus niet zomaar overgenomen uit een handboek. Ze hebben zich verdiept in de leerstof, erover nagedacht en er een totaal eigen werk van gemaakt. Ze brengen de leerstof van wiskunde, taal, geschiedenis, aardrijkskunde en alle andere vakken op een kunstzinnige manier, waarbij vooral de vertelkunst aan bod komt. Het woord is het eerste en belangrijkste kunstzinnige aspect in het onderwijs. Boeiend en beeldend vertellen is dan ook essentieel voor een leraar.

Kunstzinnig wil ook zeggen dat men tot de kern van een zaak kan doordringen. Zoals de beste hedendaagse kunstenaars erin slagen de toeschouwer aan het denken te zetten door een installatie of welk ander kunstwerk ook, zo maakt de leraar de kinderen wakker voor de leerstof en zet hij de kinderen aan om na te denken over de essentie ervan.

Elke leerinhoud is muzikaal. Het betekent niet dat de leerstof op muziek staat, maar dat ze zo gebracht wordt dat er een muzikale sfeer van uitgaat. Dit houdt in dat spanning en ontspanning, in- en uitademen, zwak en sterk elkaar afwisselen in een muzikaal ademend ritme.

Kunstzinnig betekent ook verbindingen leggen. Zoals kleuren die kunnen geproefd worden, zoals smaken die harmonieën oproepen en geuren die verre geluiden en beelden in herinnering brengen.

In elk thema van elk vak zitten er mogelijkheden om te schilderen, tekenen, musiceren, boetseren, dramatiseren. Zoals er in taalkundige ontleding (woordsoorten) een bijzonder rijk muzikaal gegeven schuilt en in wiskunde maat en ritme te vinden zijn, zo kan in alles een diepere, vakoverschrijdende dimensie gevonden worden.

Kunstzinnig is ook: de oppervlakte verlaten en in elke leerinhoud een tweede, misschien zelfs een derde laag ontdekken. In iedere opgave zit meer dan alleen maar die opgave. Het kan gaan om een reeks sommen waarin als tweede laag een bepaald schema zit. Je kunt het vinden in een woordenrij waarbij een tweede laag een heel andere dimensie naar boven brengt. Het is zoals met het schilderij 'Ceci n'est pas une pipe'. De leerstof is altijd meer dan wat je op het eerste gezicht ziet; ze bevat diepe, waardevolle gevoelselementen die de wil en vervolgens het denken aanspreken.

Eén pedagogie

De steinerschool in Antwerpen is de eerste steinerschool in België. Al sinds 1954 werkt zij naar de antroposofische inzichten van Rudolf Steiner, die deze voor het eerst in de praktijk bracht in Stuttgart, 100 jaar geleden. Steineronderwijs is een pedagogisch concept voor hoofd, hart en handen. Dit onderwijs richt zich niet enkel op het cognitieve (het hoofd), maar besteedt evenveel aandacht en zorg aan de gevoelswereld van het kind: het hart. En omdat kennis niet alleen op inzicht en gevoel steunt, maar ook op inzet en wilskracht: de handen.

In steinerscholen vertrekken de medewerkers vanuit het kind: wat zijn zijn talenten, behoeften, bekommernissen, uitdagingen? Die vragen stellen ze zich telkens opnieuw als ze voor de klas staan. Voor ieder kind afzonderlijk. Ze kijken niet enkel naar de eindmeet, ze kijken naar het hier en nu. In een steinerschool vinden kinderen warmte, respect en voldoende uitdaging om uit te groeien tot gelukkige, evenwichtige en vrije personen. Zo maakt iedereen, leraren en ouders, een stukje de samenleving van morgen.

Meer weten?

Over onze pedagogie
<https://skelligmichael.be/de-school/de-pedagogie/>

Over het dagelijks schoolleven
<https://skelligmichael.be/de-school/weekberichten/>

Over onze activiteiten
<https://skelligmichael.be/fotos-video/>

Twée vestigingen

Steinerschool Skellig Michaël heeft twee vestigingen. Eén is gelegen in Zurenborg: Transvaalstraat 21 in Berchem. Dit Speelschooltje heeft 1 peuterklas en 2 kleuterklassen.

Eén is gelegen in 't Groen Kwartier: Lamorinièrestraat 231A. Deze basisschool heeft 2 peuterklassen, 2 kleuterklassen en 6 lagere schoolklassen. Ze deelt het volledig gerestaureerde Eandis-gebouw met de GO! basisschool VONK!

Op onze website kan u de historische schets lezen van ons schoolgebouw.
<https://skelligmichael.be/de-school/ons-rijke-verleden/>

Inschrijven

Aanmelden kan tussen dinsdag 25 februari (9.30 u) en dinsdag 18 maart 2025 (17 u).
Lees er alles over op <https://skelligmichael.be/info-inschrijvingen/inschrijvingen>

Kennismaken

Er is **een bezoekdag en een tuinfeest** in de beide vestigingen.

De **bezoekdag** gaat door op zaterdag 8 februari 2025 waarvoor u op voorhand dient in te schrijven.

<https://skelligmichael.be/info-inschrijvingen/inschrijvingen/>

Op de **bezoekdag** kan u kennismaken met het lerarenteam, het zorgteam, de directeur en iemand van de ouderraad. Zij vertellen u een en ander over de schoolwerking, de kleuterschool, de lagere school en het ouderengagement.

Na de inschrijvingen organiseren wij in beide vestigingen een **tuinfeest**: een ongedwongen, gezellige en feestelijke namiddag waar u samen met uw kind de sfeer kan komen proeven. Hou alvast zaterdag 21 juni 2025 vrij.

Van 10 u tot 14 u in de Lamorinièrestraat en van 13 u tot 17 u in de Transvaalstraat.

**Skellig
Michaël**

Basisschool

Lamorinièrestraat 231A
2018 Antwerpen
03 344 72 88

Speelschooltje

Transvaalstraat 21
2600 Berchem
03 230 76 07

www.skelligmichael.be

directeur Ietje Visser

ietje.visser@skelligmichael.be
0473 80 99 06